



Rondetafelgesprek: Bewindvoering en schuldhulpverlening

Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

Datum: 3 december 2015

Zaal: Troelstraal

Tijd: 10.00-12.00 uur

Blok 1 – Van 10.00 tot 11.00 uur

- Dhr. A. Vliegthart, wethouder armoedebestrijding en schuldhulpverlening te Amsterdam
- Mw. E. Penders, kantonrechter, rechtbank Oost-Brabant

Blok 2 – Van 11.00 tot 12.00 uur

- Dhr. H. von den Hoff, Manager WNSP, Raad voor de Rechtsbijstand
- Dhr. T. Schaafsma, bewindvoerder beschermingsbewind
- Dhr. E. Bel, Stichting CAV
- Mw. D. Tijssen, Tijssen SB&A

U treft hierna de binnengekomen gespreksnotities.

Beschermingsbewind en schuldhulpverlening zijn twee verschillende wijzen om burgers te helpen.

In de praktijk is er een grote groep meerderjarigen, al dan niet met problematische schulden, die niet in staat is (gebleken) voor de eigen financiële belangen te zorgen.

Over de (toekomstige) goederen van deze meerderjarigen kan bewind worden uitgesproken.

Meerderjarigen met problematische schulden kunnen daarnaast ook door schuldhulpverlening worden geholpen.

Hoe verhouden deze twee verschillende wijzen van hulpverlening zich tot elkaar?

Schuldhulpverlening richt zich op het oplossen van de schulden, veelal door een regeling te treffen met de schuldeisers. Beschermingsbewind richt zich primair op het op orde brengen van de financiële huishouding, waarbij het regelen van de schulden slechts een onderdeel is.

Veel meerderjarigen komen niet in aanmerking voor schuldhulpverlening. Hiervoor worden door gemeenten verschillende redenen gehanteerd, zoals recidive, de echtscheiding is nog niet uitgesproken, een eigen woning, een eigen bedrijf gehad hebben en zich niet aan afspraken houden.

Schuldhulpverlening lijkt onvoldoende te functioneren, in ieder geval voor een te beperkte groep.

Wachttijden en strenge eisen maken dat het traject traag is of niet op gang komt. Verder duurt schuldhulpverlening maar drie jaar, terwijl met het oplossen van de schulden de problematiek veelal nog niet is opgelost. Ten slotte is bewind vaak nodig om de financiën te stabiliseren om het ontstaan van nieuwe schulden te voorkomen. Indien de schuldhulpverlening beter zou functioneren en meer modaliteiten van hulp zou aanbieden, zou bewind mogelijk minder vaak nodig zijn. Dat zal echter een investering noodzakelijk maken op het gebied van schuldhulpverlening. Het is de vraag of die investering minder is dan wat er nu aan beschermingsbewind wordt betaald. Op dit moment vindt veel discussie zijn oorsprong in de kosten van de bijzondere bijstand, aangezien veel kosten van beschermingsbewind daaruit betaald worden. Er moet niet alleen naar de bijzondere bijstand, maar naar het gehele systeem van schuldhulpverlening, WSNP en beschermingsbewind worden gekeken. Het werkt als communicerende vaten. Worden de eisen bij WSNP en schuldhulpverlening opgeschroefd, dan zal het aantal bewindzaken toenemen. Mensen met schulden zullen immers ergens geholpen moeten en willen worden.

Bij de behandeling van een verzoek tot het uitspreken van beschermingsbewind heeft de rechter **niet** de taak om te onderzoeken of er wellicht andere wijzen zijn waarop de betrokken persoon geholpen zou kunnen worden. Een dergelijk onderzoek zou daarnaast onmogelijk uit te voeren zijn.

Is schuldhulpverlening/budgetbeheer een (goedkoper) alternatief voor beschermingsbewind ?

Bewind biedt bescherming die op geen enkele andere wijze kan worden geboden.

1. Als rechthebbende rechtshandelingen verricht, zonder instemming van de bewindvoerder en als bij de wederpartij bekend is, of kon zijn, dat er sprake is van bewind, dan zijn de door rechthebbende verrichte rechtshandelingen ongeldig. Schulden kunnen dan niet worden verhaald op het (toekomstige) vermogen van de rechthebbende. Ook niet na het einde van het bewind. Doordat bewinden op grond van verkwisting of problematische schulden altijd worden gepubliceerd en de bewinden op grond van lichamelijke of geestelijke toestand gepubliceerd kunnen worden, wordt deze bescherming in heel veel gevallen geboden. Overigens is dit ook een bescherming voor de schuldeiser. Voorkomen kan worden dat overeenkomsten worden gesloten die de schuldenaar niet kan nakomen;
2. Indien sprake is van beschermingsbewind moet het loon/de uitkering worden uitbetaald op de door de beschermingsbewindvoerder beheerde bankrekening van rechthebbende. De bewindvoerder betaalt van deze rekening allereerst de vaste lasten. Buiten beschermingsbewind kunnen werkgevers/uitkeringsinstanties met werknemers/cliënten afspreken dat de vaste lasten worden ingehouden op de uitkering of het loon, waarbij de uitkeringsinstantie of de werkgever deze vaste lasten betaalt. Hiervan wordt binnen schuldhulpverlening regelmatig gebruik gemaakt. Na invoering van de Wet aanpak schijnconstructies (1 januari 2016) is dit niet meer toegestaan. Dan is het alleen nog via beschermingsbewind mogelijk betalingen te doen zonder tussenkomst van betrokkene. Kennelijk is inmiddels reparatiewetgeving in de maak, maar deze zal niet tijdig gereed zijn, hebben wij begrepen.

3. Als de bewindvoerder zijn werk niet goed doet, is hij daarvoor aansprakelijk. (tenzij de tekortkoming hem niet kan worden aangerekend, maar de bewijslast daarvoor ligt bij de bewindvoerder);

4. De werkzaamheden door de bewindvoerder worden door de kantonrechter gecontroleerd.

Met betrekking tot goedkopere oplossingen die gemeenten bedenken zoals budgetbeheer door vrijwilligers en het inschakelen van extern budgetbeheer is het de vraag of daarmee voldoende kwaliteit wordt geleverd. Zo gebeurt het geregeld dat personen die geen bewindvoerder kunnen worden omdat ze niet aan de kwaliteitseisen voldoen, een budgetbeheerbureau starten.

Het oplossen van de schulden leidt slechts in een beperkt aantal gevallen tot het kunnen beëindigen van bewind omdat rechthebbende financieel zelfredzaam is geworden.

Bewind wordt uitgesproken ten aanzien van volwassenen die (nog) niet, geheel zelf, voor de eigen financiële huishouding kunnen zorgen. Het oplossen van de schuldenproblematiek van deze volwassenen maakt slechts in een beperkt aantal gevallen dat deze volwassenen wel zelf voor de financiële huishouding zorg kunnen dragen.

In het recent gepubliceerde onderzoek van Bureau Bartels (Verdiepend onderzoek naar de groep onderbewindgestelden 31 augustus 2015) wordt in de meest optimistische variant gesproken van een aandeel van 9 tot 19% van het aantal onderbewindgestelden dat op (lange) termijn in staat moet worden geacht de financiën weer zelf te beheren.

Dat schuldhulpverlening goedkoper is dan beschermingsbewind is niet vastgesteld.

De kosten van beschermingsbewind zijn bekend, aangezien de kantonrechter de beloning van de bewindvoerder vaststelt op grond van een ministeriële regeling. De kosten van schuldhulpverlening verschillen per gemeente, zodat niet kan worden vastgesteld wat deze kosten zijn.

Het is zeer de vraag of schuldhulpverlening een duurzame oplossing is.

Uit de monitor WSNP 2014 blijkt dat 19% van de volwassenen die met een schone lei de WSNP hebben verlaten, na 5 jaar weer betalingsachterstanden heeft. De ervaring bij de rechtspraak is dat veel volwassenen waarvoor een verzoek tot instelling van beschermingsbewind wordt gedaan een WSNP traject hebben doorlopen, al dan niet beëindigd met een schone lei, dan wel deel hebben genomen aan een gemeentelijke schuldhulptraject, al dan niet met goed gevolg. Dit doet vermoeden dat het eenmalig oplossen van de schulden vaak niet duurzaam tot een schuldevrij leven leidt.

Zijn er oplossingen voor de met beschermingsbewind gemoeide kosten die veelal ten laste van de gemeenten komen?

De schuldengerelateerde kosten voor onze samenleving bedragen volgens onderzoek van het NIBUD € 11 miljard per jaar. Als de schulden kunnen dalen en lager kunnen blijven door de inzet van beschermingsbewind, moet beschermingsbewind wellicht beschouwd worden als een relatief goedkope oplossing.

Gelet op het rapport van Bureau Bartels moet ervan worden uitgegaan dat het aantal beschermingsbewinden de komende jaren aanzienlijk zal blijven.

Echter uitgangspunt is en moet zijn dat volwassenen zoveel mogelijk zelf hun eigen leven en daarmee ook hun eigen financiële huishouding bestieren.

Wat te doen?

- Sturen op preventie! Dat wil zeggen, voorkom dat volwassenen in een situatie komen waarin ze problematische schulden hebben;
- Voorkom dat volwassenen in financiële problemen komen door (combinaties van) wetgeving en regelgeving, die ten gevolge hebben dat men objectie gezien niet rond kan komen;
- Meer onderzoek doen naar de oorzaken van schulden, (onder andere financieel ongezond gedrag, te grote bevoegdheden van de overheid tot verrekening en beslaglegging, te weinig inkomen ten gevolge van een cumulatie van overheidsmaatregelen zoals de participatiewet), teneinde te kunnen sturen op preventie;
- Betere samenwerking tussen gemeenten, beschermingsbewindvoerders en andere hulpverlenende instanties om te kunnen ingrijpen voordat de schulden problematisch zijn.

Mr. P.A.M. Penders,

senior rechter, kantonrechter en rechter commissaris insolventie.

Inleiding

De Raad voor Rechtsbijstand (hierna: de raad) voert enkele taken uit i.h.k.v. de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). Daarbij gaat het o.a. om algemeen toezicht op de kwaliteit van bewindvoerders Wsnp, het vaststellen en uitbetalen van bewindvoerderssubsidies, voorlichting aan alle belanghebbenden, beheer van modeldocumenten en onderzoek.

Schulden oplossen

De raad is van mening dat het oplossen van schulden altijd een uitgangspunt moet zijn bij mensen met problematische schulden. Uiteraard kunnen zich situaties voordoen waarbij sanering op enig moment geen haalbaar doel is. Maar doorgaans is noch de schuldenaar, noch de schuldeiser, noch enige andere belanghebbende, er bij gebaat dat schulden tot in de lengte der jaren blijven bestaan.

Schulden leiden onder meer tot hoge maatschappelijke kosten. Het Nibud heeft die in 2014 becijferd op gemiddeld € 100.000,- in een periode van 10 jaar¹.

Om vaker schulden op te lossen, heeft de wetgever de afgelopen jaren diverse wettelijke instrumenten geïmplementeerd zoals de Wsnp (1998 en 2008), de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (2012) en de aanpassing van de Wet curatele, beschermingsbewind en mentorschap (2014).

In laatstgenoemde wet werd het schuldenbewind geïntroduceerd, dat toegankelijk is voor iedereen met schulden. Omdat het bewind geen bescherming biedt tegen schuldeisers en sanering geen verplicht doel is, lijkt de belangrijkste functie (naast het tijdelijk beheer van goederen) het creëren van randvoorwaarden voor een succesvolle schuldregeling of schuldsanering. Zodra een situatie stabiel is, zou de rechthebbende via de gemeentelijke schuldhelpverlening moeten gaan werken aan een sanering. Voor het realiseren van saneringsvoorwaarden kunnen overigens ook een stabilisatietraject en/of budgetbeheer worden ingezet. De meerwaarde van een schuldenbewind ten opzichte van deze mildere instrumenten, is de raad onduidelijk. Belangrijkste verschil is dat de wet duidelijke en beperkte criteria voor toelating kent. Het bewind is daardoor snel en eenvoudig te starten. De toegang tot en inhoud van schuldhelpverlening (waaronder stabilisatie of budgetbeheer vallen) verschilt per gemeente. Voor schuldenaren is het schuldenbewind dus gemakkelijker te starten.

Status quo

Uit diverse rapportages blijkt dat:

- 1 op 3 huishoudens met betalingsachterstanden kampt²;
- De NVVK in 2014 92.000 aanvragen schuldhelpverlening registreerde. Het aantal aanvragen bij andere aanbieders is onbekend;
- Het percentage van deze mensen dat via een schuldregeling of de Wsnp tot sanering van schulden komt, daalt³. De instroom Wsnp neemt al enkele jaren af ondanks dat de Wsnp een succesvol saneringsinstrument is gebleken⁴;
- Honderdduizenden huishoudens met schulden geen hulp zoeken/vinden⁵;
- Veel mensen geen toegang tot de schuldhelpverlening krijgen⁶;
- Het aantal nieuwe schuldenbewinden explosief groeit (25% per jaar). In totaal kan het inmiddels wel om circa 200.000 personen gaan⁷.

¹ Overkoepelende blik op de omvang en preventie van schulden in Nederland, Nibud, 2014

² Monitor betalingsachterstanden 2014, Panteia

³ Jaarcijfers NVVK 2014

⁴ Jaarlijkse Monitor Wsnp 2005 t/m 2015 CBS, Raad voor Rechtsbijstand/IVA

⁵ Huishoudens in de rode cijfers 2012, Panteia

⁶ Onoplosbare schuldsituaties, NVVK/Hogeschool Utrecht 2014

⁷ Onderzoek Beschermingsbewind, Stimulansz, mei 2014

- Er geen zicht is op de eindigheid van deze bewinden en sanering van de schulden. Bewindvoerders zijn niet verplicht om actief toe te werken naar een einde van het bewind en hebben daar ook uit economische redenen geen belang bij.

Toepassing versterken

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening wordt momenteel geëvalueerd. Voorlopig is niet te verwachten dat bovenbeschreven situatie verandert en meer schuldenaren toegang krijgen tot een schuldregeling of na afwijzing van een akkoord tot de Wsnp. De raad is van mening dat intussen wel de toepassing van het schuldbewind versterkt kan worden door en daarmee ook meer mensen een perspectief krijgen op een schuldenvrije toekomst. Hij pleit ervoor:

1. Het schuldbewind gericht toe te passen;
2. Tijdens het bewind nadrukkelijker aan te sturen op sanering van schulden;
3. Te bevorderen dat beschermingsbewindvoerders in voorkomende gevallen een schuldregeling uitvoeren en na een eventuele afwijzing van zo'n regeling de aanvraag Wsnp ondersteunen;
4. Te onderzoeken of en faciliteren dat toepassing van de Wsnp voor onderbewindgestelden onder voorwaarden mogelijk is zónder dat een schuldregeling is uitgevoerd.

Ad 1) Onderzocht kan worden wanneer een schuldbewind meerwaarde heeft t.o.v. een stabilisatietraject of budgetbeheer (voor zover die toegankelijk zijn). Op basis daarvan kan de rechtspraak richtlijnen opstellen, verspreiden en toepassen.

Ad 2) De bewindvoerdersbranche kan in samenspraak met de rechtspraak concrete maatregelen benoemen die schuldbewindvoerders kunnen/moeten uitvoeren i.h.k.v. een schuldbewind om een schuldregeling mogelijk te maken. Daar kunnen ook afspraken over de bijbehorende vergoeding aan worden verbonden⁸.

Ad 3) Beschermingsbewindvoerders kunnen worden gestimuleerd en opgeleid om zelf schuldregelingen uit te voeren en daarna eventueel een verzoek Wsnp te helpen opstellen indien de gemeente daartoe niet bereid is. De raad kan en wil de beroepsgroep daarbij ondersteunen. Belemmeringen vanuit de positie van de beschermingsbewindvoerder zijn er niet. Die positie is immers vergelijkbaar met die van andere personen die schulden mogen regelen⁹.

Ook voor schuldregelen (en ondersteuning bij de aanvraag Wsnp) door schuldbewindvoerders zijn aanvullende afspraken over de bijbehorende vergoeding nodig.

Ad 4) De rechtspraak kan richtlijnen opstellen waaraan een Wsnp-verzoek voor schuldbewinden moet voldoen om kansrijk te zijn, ook als er geen schuldregeling is aangeboden. Zo'n richtlijn kan bewindvoerders helpen dossiers te selecteren waarin een schuldregeling redelijkerwijs niet mogelijk is.

N.B. Bijkomend voordeel van schuldregelen en/of doorverwijzen naar de Wsnp is dat het schuldbewind in dat geval kan worden beëindigd of omgezet in een regulier beschermingsbewind, hetgeen lagere kosten met zich meebrengt. Deze worden grotendeels betaald uit de bijzondere bijstand.

's-Hertogenbosch, 25 november 2015
Han von den Hoff
Manager Wsnp, Raad voor Rechtsbijstand

⁸ Artikel 3, lid 6 Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren

⁹ O.b.v. artikel 48 Wck mogen naast gemeenten ook advocaten, curatoren, bewindvoerders Wsnp, beschermingsbewindvoerders, notarissen, deurwaarders, registeraccountants en accountants-administratieconsulenten beroeps- of bedrijfsmatig schulden regelen.



Taco Schaafsma

Eigenaar van Beschermingsbewind.nl en docent verbonden aan verschillende opleidingen, waaronder het Instituut Financiële Zorgverlening (IFZ) en het opleidingsinstituut voor de Rechterlijke Organisatie (SSR). Hoofd van de afdeling BBW van de Groningse Kredietbank en in die hoedanigheid lid van de BPBI en de NVVK.

Schuldbemiddeling door beschermingsbewindvoerders

2 JAAR WET WIJZIGING CURATELE, BESCHERMINGSBEWIND EN MENTORSCHAP, 2 JAAR DUIDELIJKHEID OF VERWARRING?

Jarenlang is er gesproken over de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap. Eén van de belangrijkste wijzigingen is dat verkwisting of het hebben van problematische schulden ook een grond is geworden voor beschermingsbewind. Inmiddels zijn we 2 jaar verder, maar heeft de wetwijziging ons de duidelijkheid gebracht waarnaar wij allen zo verlangden?

Jarenlang is er gesproken over de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap. In januari 2010 zag de eerste versie van het wetsvoorstel het licht via een internetconsultatie. Nadat iedereen, inclusief ondergetekende, er zijn plasje over had gedaan, werd in november 2011 dan eindelijk het wetsvoorstel ingediend in de Tweede Kamer. Op 1 januari 2014 is de wetwijziging daadwerkelijk ingevoerd. Eén van de belangrijkste wijzigingen is dat verkwisting of het hebben van problematische schulden ook een grond is geworden voor beschermingsbewind.

Inmiddels zijn we 2 jaar verder, maar heeft de wetwijziging ons de duidelijkheid gebracht waarnaar wij allen zo verlangden? En met 'wij allen' bedoel ik natuurlijk vooral de rechthebbenden, de rechtbanken en de bewindvoerder. Het antwoord is wat mij betreft een volmondig 'Nee'.

De onduidelijkheid op het gebied van de taken van de beschermingsbewindvoerder met betrekking tot problematische schulden en de verschillende interpretaties die hieraan kunnen worden gegeven, leiden in de praktijk tot de nodige discussie en verwarring bij betrokkenen.

De oorsprong

Belangrijk om vooraf vast te stellen is dat beschermingsbewind toen dit in 1982 werd geïntroduceerd, helemaal niet bedoeld was voor mensen met schulden of negatief vermogen, maar juist voor mensen met een groot *positief* vermogen. Mensen met vermogen die niet in staat waren vanwege geestelijke of lichamelijke beperkingen hun eigen vermogensrechtelijke belangen te behartigen, konden een bewindvoerder toegewezen krijgen. Dit blijkt ook duidelijk uit de oorspronkelijke wet, waarin

stond dat de beloning van de bewindvoerder 5% van de opbrengsten uit het onder bewind gesteld vermogen bedroeg. 5% van de opbrengsten uit negatief vermogen is weinig aantrekkelijk kan ik u verzekeren. Al snel na de invoering bleek dat mensen met negatief vermogen ook hun toevlucht zochten tot beschermingsbewind.

Wsnp

In 1998 werd de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (Wsnp) ingevoerd. Met eindelijk een bewindvoerder die puur over het negatieve vermogen ging en niet over het gehele vermogen zoals een bewindvoerder beschermingsbewind. Alle onduidelijkheid leek opgelost door een duidelijke scheiding tussen bewindvoering voor schulden (Wsnp) en bewindvoering voor mensen met vermogen (beschermingsbewind). Hiermee kwam eindelijk erkenning voor het feit dat het regelen van schulden andere vaardigheden en kennis met zich meebrengt dan vermogensbeheer, maar vooral ook andere juridische gereedschappen vraagt. Vandaar ook dat de Wsnp onderdeel is van de Faillissementswet (Fw) en niet van het Burgerlijk Wetboek (BW). Vandaar ook dat de bewindvoerder Wsnp een gereedschapskist vol heeft met vereiste instrumenten om de schuldeisers te 'dwingen' mee te werken. Dat heb je namelijk nodig als je schuldeisers in toom moet houden. Beschermingsbewindvoerders hebben deze gereedschappen helaas niet, immers beschermingsbewind was niet bedoeld voor het beheren van negatieve vermogens.

Schulden ook grond voor beschermingsbewind

Ondanks de hoop dat er iets zou veranderen met de invoering van de Wsnp bleven mensen met schulden ook daarna hun toevlucht zoeken tot beschermingsbewind.

Vooral omdat een groot aantal mensen die toegelaten werden tot de Wsnp het niet goed voor elkaar kregen om ondanks de Wsnp hun situatie zelf te stabiliseren. De saniem blijft immers in tegenstelling tot de onderbewindgestelde, volledig zelf verantwoordelijk. De combinatie van beschermingsbewind en Wsnp werkt in beginsel uitstekend in de praktijk. Met beschermingsbewind stabiliseer je de situatie om zo de Wsnp een goede kans van slagen te geven. De wetgever heeft deze praktijk om mensen mét schulden, maar zónder een geestelijke of lichamelijke beperking onder beschermingsbewind te scharen gelegaliseerd per 1 januari 2014. Daarbij is de wetgever vergeten de bewindvoerder de benodigde gereedschappen te geven. Het was mijns inziens beter geweest om beschermingsbewind en schuldhulpverlening duidelijk gescheiden te houden. Het lijkt er een beetje op dat er bij de wetgever te weinig kennis van zaken aanwezig is geweest. Terwijl ik dit wel heb aangekaart in mijn reactie op het wetsvoorstel in april 2010.

Wat betekent dit nou precies in de praktijk?

Groei professionele bewindvoerders

De eerste trend die we konden bespeuren was dat vooral na de financiële crisis van 2008 een groot aantal bewinden werden uitgesproken op grond van problematische schulden, terwijl dit op dat moment helemaal geen wettelijke grond kon zijn om toegelaten te worden tot beschermingsbewind. Dit had tot gevolg dat het aantal uitgesproken bewinden enorm steeg. Gelijktijdig kondigde dit de verregaande opkomst aan van de professionele bewindvoerder ten opzichte van de familiebewindvoerder. Was er immers vermogen, dan wilde de familie best het beheer voeren, zoals de wetgever had bedoeld. Bij schulden was vaak niemand in de familie zo ‘gek’ om deze taak op zich te nemen. Terecht natuurlijk! Van de 8000 in 1998 in Nederland uitgesproken bewinden ging slechts 13% naar een professionele bewindvoerder, de rest naar familieleden. In 2014 werden zo’n 45.000 bewinden uitgesproken, waarvan rond de 70% naar professionals ging.

Schuldbemiddeling door de bewindvoerder?

Belangrijkste vraag is wat mij betreft: Kan de bewindvoerder als (partijdige) wettelijke vertegenwoordiger, schuldbemiddeling uitvoeren en tegelijkertijd ten volle de belangen van de rechthebbende behartigen? Laten we eerst eens kijken naar de Memorie van Toelichting (MvT) van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap betreffende de aanpassing van artikel 1:435 BW. Daarin staat wanneer je geen bewindvoerder kan worden:

“Bepaalde categorieën personen worden in beginsel niet

tot vertegenwoordiger benoemd, tenzij het belang van de betrokkene met de benoeming wordt gediend. Met deze opzet wordt benadrukt dat personen die tevens een ander belang vertegenwoordigen dan het belang van de betrokkene dat daarmee in conflict kan zijn, bijvoorbeeld de Wsnp-bewindvoerder die in het belang van de schuldeisers handelt, niet tot diens vertegenwoordiger worden benoemd.”

Verderop in dezelfde MvT staat onder onderdeel T:

“De bewindvoerder is niet verplicht om een betalingsregeling met schuldeisers te treffen. Dit is uitdrukkelijk de taak van schuldhulpverleners (Wgs) en vloeit voort uit de Wsnp. Aangezien deze beide regelingen beperkingen kennen in de termijn en in de personen die in aanmerking komen voor schuldhulpverlening en schuldsanering, zullen er altijd personen zijn die problematische schulden hebben maar niet (langer) in aanmerking komen voor schuldhulpverlening of schuldsanering. Het behoort tot de taak van de beschermingsbewindvoerder om te bezien of de rechthebbende in aanmerking kan komen voor schuldhulpverlening of schuldsanering en hem zonodig te begeleiden om aan de daarvoor geldende eisen te voldoen. Indien de rechthebbende geen beroep kan doen op één van beide regelingen, staat het zijn bewindvoerder vrij om een betalingsregeling met crediteuren te treffen. De voornaamste taak van een bewindvoerder in een schuldbewind is het stabiliseren van de financiële situatie.”

Tegenstrijdig

Als je bovenstaande uitleg van de wet goed hebt gelezen, is het lastig te begrijpen dat ogenschijnlijk uit niets artikel 48 van de Wet op het consumentenkrediet (Wck) wordt aangepast. De professionele beschermingsbewindvoerder wordt toegevoegd aan artikel 48 lid 1 onderdeel c Wck. In artikel 47 van die wet staat dat je geen schuldbemiddeling mag doen en daarvoor geld vragen, tenzij je genoemd wordt in artikel 48 Wck (advocaten, gemeenten, enz.). Over hoe dit tot stand is gekomen is vrijwel niets terug te vinden in de handelingen van de Tweede Kamer. Het heeft er alle schijn van dat de wetgever zich niet goed heeft gerealiseerd wat de praktische gevolgen van deze aanpassing zouden zijn. Daarnaast is het nog maar de vraag of deze aanpassing überhaupt wel noodzakelijk is geweest. Vóór de aanpassing van de Wck kreeg ik als bewindvoerder ook al betaald voor extra werk in schulddossiers. Die kosten werden ook gewoon vergoed uit de bijzondere bijstand.

Was dit eigenlijk wel de bedoeling?

Bij mij ontstaat nu enige verwarring. Ben je beschermingsbewindvoerder, dan kun je dus niet iemands Wsnp-

bewindvoerder zijn. Maar ben je beschermingsbewindvoerder, dan kun je voor de rechthebbende wél aan schuldbemiddeling doen. Toch is de rol/taak van de schuldbemiddelaar in de minnelijke schuldenregeling in beginsel precies dezelfde als die van de Wsnp-bewindvoerder, namelijk bemiddeling. Vanwaar dan dat verschil? Het zou er niet moeten zijn. Als wettelijk vertegenwoordiger is de beschermingsbewindvoerder per definitie partijdig. Een bemiddelaar is per definitie onpartijdig. Beiden kunnen niet samengaan. Beschermingsbewindvoerder zijn voor de rechthebbende én voor de rechthebbende aan schuldbemiddeling doen gaan dus niet samen. Heeft de wetgever nou werkelijk bedoeld dat de bewindvoerder ook minnelijke schuldenregelingen gaat uitvoeren voor de rechthebbende en gaat concurreren met de gemeentelijke schuldhulpverlening, of niet? Waarom denkt de wetgever dat de beschermingsbewindvoerder nog wel in staat is om een deugdelijke regeling tot stand te brengen als alle professionals op het gebied van schuldhulpverlening (inclusief de insolventierechter) zich al op de zaak hebben stukgebeten? De minnelijke regeling kan immers zijn mislukt en ook de wettelijke regeling heeft geen oplossing geboden. Op de verwarring wordt naar aanleiding van een arrest van de Hoge Raad (HR 05-11-2010, nr. 09/03912) voortgeborduurd door de Staatssecretaris van Veiligheid & Justitie. De Hoge Raad had geoordeeld dat de verklaring als bedoeld in artikel 285 lid 1 onderdeel f Fw kan worden afgegeven door de personen, bedoeld in artikel 48 lid 1 onderdeel c Wck waaronder - inmiddels - ook professionele beschermingsbewindvoerders. Op kamervragen van SP leden Van Nispen en Karabulut antwoordt de Staatssecretaris, mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken & Werkgelegenheid, het volgende:

“De Hoge Raad heeft de afgiftebevoegdheid van een ‘geldige’ artikel 285 verklaring beperkt tot kort gezegd de reguliere juridische beroepsgroepen. Tot deze gereguleerde beroepsgroepen behoren sinds de wetwijziging van 1 januari 2014 professionele beschermingsbewindvoerders in de zin van artikel 435 lid 7 Boek 1 BW. Zij mogen dus ook de gemotiveerde verklaring van artikel 285 Fw afgeven die toegang tot de rechter biedt. Omdat een schuldbewind sinds 1 januari 2014 ook een wettelijke grondslag kent en de beroepsgroep aan wettelijke kwaliteitsnormen gebonden is zou een schuldbewind ook kunnen dienen als een aan de Wsnp voorafgaande minnelijke poging om met de schuldeisers tot een vergelijk te komen. Een toelating tot de Wsnp vanuit beschermingsbewind is dus op zichzelf niet onmogelijk. Het is echter aan de rechter die over de toelating moet oordelen om te bezien of eerst in voldoende mate minnelijk overleg is geweest met de schuldeisers.”

Verwarrend

Niet alleen bij mij ontstaat blijkbaar verwarring. Ook de BPBI, NVVK, individuele bewindvoerders, gemeenten en kantonrechters tasten in het duister en komen allemaal met hun eigen interpretatie. Veel bewindvoerders grijpen de wetwijzigingen van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap en de Wck aan om zelf het minnelijke traject uit te voeren i.p.v. toe te leiden naar de schuldhulpverlening, zoals de wetgever uitdrukkelijk stelt in de MvT van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap en in de Wgs. De BPBI wordt zo concurrent van de gemeenten en de NVVK. De BPBI spoort bewindvoerders aan zich met schuldhulpverlening bezig te gaan houden, met alle risico's van dien. Risico's zijn er vooral voor de bewindvoerder.

Risico's

Veel bewindvoerders willen, meer nog dan hun klanten, schulden oplossen. Ze treffen regelingen met schuldeisers die juridisch gezien geen poot hebben om op te staan. Dit alles zonder zich te realiseren dat bij alles wat je mag/moet, je ook verantwoordelijk en aansprakelijk bent als het fout gaat. Dat staat niet in verhouding tot de relatief lage vergoedingen voor beschermingsbewind. Ook is het onzeker wie de vergoedingen van de bewindvoerder uiteindelijk zal moeten betalen.

In beginsel betaalt de rechthebbende deze kosten zelf. Bij problematische schulden is dit per definitie niet mogelijk. In dat geval kan er een beroep worden gedaan op de bijzondere bijstand van de gemeente. De gemeente toetst noodzaak, voorliggende voorzieningen, draagkracht en vermogen. Al snel blijkt dat de extra kosten van schuldhulpverlening door de beschermingsbewindvoerder lang niet altijd betaald worden vanuit de bijzondere bijstand. Reden is dat er sprake is van een voorliggende voorziening. In het kader van de Wgs is het namelijk de gemeente zelf die de schuldhulpverlening regelt en reguleert.

Veel bewindvoerders nemen de schuldhulpverlening aan hun klanten op zich omdat zij van mening zijn dat de gemeentelijke schuldhulpverlening faalt. Ik verbaas mij over deze redenering. Als alle regelingen waar de rechthebbende een beroep op doet, die falen, door de bewindvoerder zouden moeten worden overgenomen, kan de bewindvoerder ook de uitvoering van de toeslagen wel van de Belastingdienst overnemen, of de persoonsgebonden budgetten van de Sociale Verzekeringsbank. Ik leer bewindvoerders bij de basisopleiding juist dat ze er voor moeten waken om de problemen van anderen over te nemen.

Overnemen versus regelen

Naar mijn bescheiden mening moeten de branche- en beroepsverenigingen zich richten op het vertegenwoordigen van de bewindvoerder door tekortschietende organisaties hier op te wijzen en hen te bewegen de hun wettelijk toegewezen taak naar behoren uit te voeren, zodat de rechthebbende geen schade lijdt. Als dit wel het geval is, dan stel je ze aansprakelijk voor de schade.

Mij is onduidelijk waarom de BPBI dan een hele stichting optuigt om haar leden te faciliteren schuldbemiddeling uit te voeren om daarmee de gemeente (en de Wgs) te omzeilen of te beconcurreren. Het was de bedoeling dat de bewindvoerder slechts verantwoordelijk werd voor een juiste toeleiding naar de schuldhulpverlening. Het risico bestaat dat de bewindvoerder i.p.v. de gemeente het minnelijke traject gaat uitvoeren en daarmee een positie inneemt die hij niet in zou moeten willen nemen en die haaks staat op zijn partijdigheid als wettelijk vertegenwoordiger. Daarbij loopt hij ook nog het risico aansprakelijk te worden gesteld voor schade als hij deze taak niet correct uitvoert.

Tenslotte komen de kosten voor deze werkzaamheden vaak niet in aanmerking voor vergoeding vanuit de bijzondere bijstand omdat er een voorliggende voorziening is die de gemeente zelf al bekostigt en die tot de wettelijke taak van de gemeente behoort. De rechtbank Oost-Brabant heeft hierin al eens een uitspraak gedaan, waarin de bewindvoerder het nakijken had (rechtbank Oost-Brabant 17 juni 2014, nrs. SHE 13/5733 e.a.). Niet betaald krijgen voor werk dat je wel hebt verricht is voor geen enkele ondernemer rendabel. Velen vergeten dat een professionele bewindvoerder (ook) ondernemer is.

Het risico bestaat dat gemeenten de rechtbank Oost-Brabant in de toekomst volgen en aanvragen voor extra vergoeding in dit kader afwijzen omdat er een voorliggende voorziening is. Dat kunnen ze natuurlijk niet als ze de aanvraag om schuldhulpverlening van een rechthebbende die al onder bewind staat afwijzen, omdat ze van oordeel zijn dat de beschermingsbewindvoerder dit al mag/moet regelen op grond van artikel 48 Wck!

Moet een bewindvoerder dit wel willen?

Het gaat hier dus om werkzaamheden waarvoor de bewindvoerder wellicht niet eens betaald krijgt. Bovendien is onduidelijk of een klant die geen beroep kan doen op een minnelijke of wettelijke schuldsanering nou wel of niet mag verwachten dat de bewindvoerder iets met zijn schulden doet. Kortom, het gaat dus ook om werkzaamheden waarvan onduidelijk is of de bewindvoerder er ei-

genlijk wel toe verplicht is. Een en ander doet vragen rijzen op het gebied van de aansprakelijkheid van de bewindvoerder. Heb je bijvoorbeeld het minnelijke traject niet correct doorlopen en wijst de insolventierechter het verzoek Wsnp daardoor af, ben je dan als bewindvoerder aansprakelijk voor de schade?

Mijn advies

Laat de verantwoordelijkheid daar liggen waar ze wettelijk gezien (Wgs) hoort te liggen en wijs de betreffende instanties op hun verantwoordelijkheid in plaats van hun taak over te nemen.

De BPBI, NVVK, rechterlijke macht enz., zouden hun energie moeten richten op samenwerking zodat de druk op organisaties die beschermingsbewindvoerders het werk onmogelijk lijken te maken, verhoogd wordt. Niet alleen de gemeentelijke schuldhulpverlening, maar talloze andere organisaties schieten tekort in hun dienstverlening ten opzichte van de burger. Gaan beschermingsbewindvoerders hún problemen overnemen, of spreken beschermingsbewindvoerders ze juist aan op hun verantwoordelijkheid?

Graag zou ik verder zien dat partijen zich zouden inspannen om goed gereedschap te regelen voor de bewindvoerder. Zoals bijvoorbeeld een breed moratorium bij het instellen van beschermingsbewind. Samenwerking is het antwoord. Ik hoop - en het lijkt erop dat het al een beetje gebeurt - dat alle partijen die in mijn artikel worden genoemd hun eigen belangen en ego's opzij kunnen zetten om zich daarvoor in te spannen. In het belang van hen zelf en in het belang van de rechthebbende. Want daar doen we het toch allemaal voor? Maar misschien moet de wetgever wel de moed hebben om toe te geven dat de aanpassing van de Wck niet zo handig is geweest en dat de bewindvoerder in het belang van de rechthebbende zich slechts moet toeleggen op stabilisatie ter ondersteuning van het schuldhulpverleningstraject. Oftewel: 'Schoenmaker, blijf bij je leest.' Dit artikel is geschreven op persoonlijke titel en heeft als doel de discussie over dit onderwerp te voeden en niet om kritiek te uiten op personen, of organisaties die een andere zienswijze op dit onderwerp hebben.

Afkortingen:

- BPBI – Branchevereniging van Professionele Inkomensbeheerders & Bewindvoerders
- NVVK – Nederlandse Vereniging van Sociaal bankieren en schuldhulpverlening
- Wgs - Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Pleidooi voor vermaatschappelijking van financiële zorg hulpverlening

Dit pleidooi is een onderlegger voor het gesprek met de Tweede Kamercommissie bewindvoering en schuldhulpverlening (3 december 2015). Dit pleidooi is geen onderzoek (die zijn er ondertussen genoeg), geen wetenschappelijke beschouwing (er is immers noodzaak tot actie) of belangenbehartigende lobby (daar zijn anderen voor). Dit is een notie uit het leven gegrepen. Een ontwikkeld besef gebaseerd op 47 jaar ervaringen van 60 bewindvoerders van maatschappelijk onderneming stichting CAV. Met jaarlijks min of meer 4000 mensen in de financiële zorg hulpverlening. Deze notie is recht voor zijn raap omdat het een grote groep mensen betreft die zonder hulp er financieel niet meer uitkomt. Mensen onzichtbaar aan de onderkant van de samenleving. Of die zelfs aan de onderkant van de samenleving door de mazen van het vangnet vallen. En geen onderdeel meer uitmaken van de samenleving.

Met de deur in huis vallen

- "Een op de vijf Nederlandse gezinnen heeft flinke schulden. En slechts een klein deel (10%) wordt bijgestaan door professionele schuldhulpverlening" (kopt NOS-nieuws zaterdag 28 november).
- "Teveel mensen kampen met problematische schulden en staan er alleen voor" is de conclusie van deskundigen.
- "Een gezin met problematische schulden kost de maatschappij zo'n 100.000 euro" (volgens het Nibud, oktober 2014). Dit voor meer dan 1,1 miljoen huishoudens. En het aantal stijgt de komende jaren. "Het is dweilen met de kraan open".

En dan spreken we nog niet over al die mensen die onder bewind staan en die worden behoed voor het maken van schulden. Het vraagstuk is duidelijk. 'Iets' ingrijpends is nodig in de financiële huishouding en achter de voordeur van deze mensen. Die grotendeels onzichtbaar zijn. Voor deze groeiende groep mensen kan en moet meer gebeuren. Dit in de samenwerking en samenhang tussen gemeenten, bewindvoerders en de participerende samenleving.

Mensen met problematische schulden kunnen het vaak niet alleen. Doen we niets extra, doen we niets anders; dan groeit de groep mensen met schulden, dan wordt de schuldenproblematiek groter, dan nemen de kosten die de maatschappij betaalt toe. Voor elke politieke partij een motief naar keuze om een noodzakelijke stap te zetten in het oplossen van het maatschappelijk vraagstuk van schulden.

Van deur tot deur

In het vraagstuk van schulden is - in mijn optiek - weinig keus. We moeten van deur tot deur. Achter de voordeur de ALDI-tassen vol met aanmaningen en facturen omdraaien en uitpluizen. Elke rekening door onze handen laten gaan en orde op zaken stellen. Per slot van rekening, mensen met problematische schulden doen het niet. Kunnen het niet meer. Door de vele aanmaningen en deurwaarders zijn ze lam geslagen zien ze geen financiële weg naar buiten.

De vraag is wie langs de deuren gaat en wie de deskundigheid en mogelijkheden heeft. Wie zet zijn voet tussen de deur? Een deur die anders gesloten blijft. Zijn het de overheidsinstanties als gemeenten of gemeentelijke kredietbanken? Of door de overheid gesubsidieerde instellingen voor bijvoorbeeld wijkgericht werken? Is het de markt van bewindvoering: advocatenkantoren, financiële dienstverleners, maatschappelijk ondernemers of de ZZP financiële-juridische professional? Of het maatschappelijk middenveld: de groep van vrijwilligers, de budgetkring, de mantelzorger of de andere 1000 gezichten die dagelijkse praktijk van de participerende samenleving heeft?

Een zwak fundament van het huis van schuldhulpverlening en bewindvoering

De overheid lukt het niet (alleen) om de schuldhulpverlening voor de volle omvang van de mensen met schulden vorm te geven. Regelgeving is het middel om de gemeentelijke begroting op orde te houden in plaats van het maatschappelijk doel dat met financiële zorg hulpverlening wordt nagestreefd. Regels worden stringent toegepast zonder dat de schuldenaar leidend is. De dienstverlening is divers en diffuus, niet primair cliëntgericht en vooral gefocust op naleving van de beleidsregels. (Zie bijlage 1: ervaringsverslag CAV: samenwerking met gemeenten).

Veel bewindvoerders doen hun best. Maar veel meer is nodig om ALDI-tassen met aanmaningen leeg te krijgen. Een te groot deel van de bewindvoerders gedraagt zich als commerciële ondernemer. In het werven en uitvoeren van bewinden laten ze zich primair leiden door verdienmodellen. Ze flyeren bij de Albert Heijn of voor de sociale dienst, maar ze houden moeilijke of complexe dossiers - die te weinig rendement voor hen opleveren – af. Ze richten zich vaak op de makkelijk uitvoerbare bewinden van verzorgingstehuizen. De ALDI-tassen met aanmaningen en facturen van de mensen die hulp het meest nodig hebben, worden niet gelege! Het eerste doel van de commerciële bewindvoerders is behalen van hun eigen financiële rendement en niet het verlenen van de financiële hulp die een grote groep mensen nodig heeft. De grote vraag of er voldoende maatschappelijk rendement door het huidige systeem wordt behaald of anders gezegd welk maatschappelijk verlies er wordt geleden?

Bewindvoerders organisaties kennen vele vormen. Van de zelfstandige werkende financiële professional tot het advocatenkantoor, van de financieel-administratieve dienstverlener tot maatschappelijke ondernemingen. De diversiteit doet de bewindvoeringssector geen goed om tot een positief imago, eenduidige identiteit en hoge kwaliteitsstandaard te komen.

De samenleving werkt hard maar is beperkt door kennis en kunde. De mantelzorger haakt af wanneer complexe schuldendossiers voorbij komen. De gegroepede vrijwilligers zit met zijn handen in het haar als de onderliggende psychische gesteldheid van de schuldenaar telkenmale roet in het eten gooit van het gemaakte budgetplan. En de wijk- en dorpsgericht werkende professional heeft van veel verstand, maar net onvoldoende van complexe financieel-juridische problematiek.

De zorgprofessional is er overigens om redenen van belangenverstrengeling door de laatste wetgeving uitgehaald. Wie gaat langs de deuren die gesloten blijven? Het is de hoogste tijd voor een volgende stap in het verder oplossen van schulden.

Verstevigen van het fundament

Het (met de laatste wetgeving gelegde) fundament zou verstevigd moeten worden. Dit door kruisverbanden te leggen tussen alle organisaties die actief zijn in het oplossen van schulden. Verbanden tussen overheid, markt en maatschappij. Dit verstevigt de driehoek die als fundament onder de financiële zorg hulpverlening gelegd wordt.

In de driehoek staat de mens centraal. De driehoek heeft als doel de financiële zorg hulpverlening te vermaatschappelijken. Dit in belang van de mens met schulden en financiële zorgen. Zorgverlening primair door mensen dichtbij: mantelzorgers of vrijwilligersorganisaties. Als door de (toenemende) complexe financiële problematiek het ook deze mensen boven het hoofd groeit, zouden professionele bewindvoerdersorganisaties vanuit het maatschappelijk middenveld hun rol moeten pakken. Zonder winstgerichte drive maar vanuit het maatschappelijk doel de mens zo snel mogelijk financieel zelfredzaam te maken.

Het kruisverband overheid – maatschappelijk middenveld (in plaats van overheid-markt) zou de leidende structuur moeten zijn in het invulling geven aan financiële zorg hulpverlening. Een versteviging van het fundament waarop samenwerking gericht is op flexibele oplossingen voor de schuldenaar, waar geen regels heilig zijn of financiële doelstellingen bepalend. Waar het belang van de schuldenaar voorop staat om zo snel mogelijk zelfredzaam te zijn.

Een verstevigd fundament die de zware last kan dragen

Concreet:

- de schuldhulpverlening en bewindvoering zou vanuit de landelijke overheid, met 1 budget, met 1 beleid gefinancierd en beleidsmatig ingebed moeten worden.
- de gemeente zou zich terug moeten trekken van de uitvoer van schuldhulpverlening. En zich richten op de regie van alle partijen die actief zijn in de schuldhulpverlening in het eigen werkgebied.
- De uitvoer van de schuldhulpverlening (en de financiële zorghulpverlening) loopt primair via maatschappelijke mechanismen waarin mantelzorgers, vrijwilligers, wijk- en dorpsgerichte platforms actief zijn.
- Bewindvoerders nemen deel aan de wijk- en dorpsgerichte platforms om als professional bij te springen als dit nodig is. Bewindvoerders worden maatschappelijke ondernemingen die niet primair een winstogmerk hebben.

Dit alles is niet de oplossing voor een omvangrijk maatschappelijk vraagstuk van schulden. Het is een volgende stap op de weg naar een schuldenvrij bestaan van zelfredzame burgers in een participerende samenleving.

Erwin Bel, directeur-bestuurder, Stichting CAV

Zoetermeer, 30 november 2015

Bijlage 1: Samenwerking met gemeenten

Bijlage 2: Wie is ...?

Bijlage 1: Samenwerking met gemeenten

Namens cliënten heeft CAV veel contact met veel verschillende gemeentes. Meest voorkomende onderwerpen zijn:

1. WWB uitkeringen
2. Gemeentelijke belastingen
3. Bijzondere bijstand voor kosten bewind
4. Schuldhulpverlening

Voor de eerste 2 geldt dat er per gemeente wel verschillen zijn in werkwijze, snelheid van handelen en bereikbaarheid. Maar de verschillen bij 3 en 4 zijn veel groter en daarbij lopen cliënt en bewindvoerder ook veel grotere risico's. Op die 2 punten ga ik daarom specifiek in.

Bijzondere bijstand

De verschillen tussen gemeentes liggen op de volgende punten:

1. Draagkracht. Draagkracht wordt berekend in inkomen en in vermogen. Per gemeente verschilt of iemand met een bepaald inkomen en een bepaald vermogen recht heeft op bijzondere bijstand voor (een deel van de) kosten bewind. Qua inkomen varieert het van 100% tot 130% van de bijstandsnorm. In bijvoorbeeld Gemeente A en Gemeente B hanteert men een grens voor vermogen van ongeveer €2.500, in Gemeente C €5.000. Dit gaat dan om het hoogste saldo op de rekeningen binnen een bepaalde periode (dus na ontvangst van inkomen, voor betalen van vaste lasten).
2. Noodzakelijkheidstoets. Per gemeente verschilt voor welke diensten bijzondere bijstand verstrekt wordt. Beschermingsbewind komt overal in aanmerking, soms is er bij budgetbeheer of inkomensbeheer ook nog recht. Bij extra kosten zijn de verschillen nog groter. De meeste gemeentes vergoeden alleen beschermingsbewind, maar bijvoorbeeld Gemeente D en Gemeente F kennen in bepaalde gevallen ook bijzondere bijstand (deels of geheel) toe voor contractanten. Voor extra kosten is geen vaste lijn te onderkennen. In het algemeen kun je stellen dat je in gemeentes die relatief makkelijk zijn in andere zaken, ook hier meer kans hebt.
3. Termijn waarbinnen de aanvraag binnen moet zijn. Bij sommige gemeentes kun je met terugwerkende kracht aanvragen, bij andere moet het vooraf. In Gemeente C kun je tot een jaar terug bijzondere bijstand krijgen, in Gemeente D tot 3 maanden terug, maar bijvoorbeeld in Gemeente E moet het vooraf.
4. Moment waarop aanvraag gedaan moet worden. Zo zijn er de doorlopende aanvraag, aanvraag voor alle cliënten op 1 januari (Gemeente A) of jaarlijks op datum uitspraak bewind (Gemeente G). In Gemeente A wordt het bedrag dan ook in 1 keer betaald, de meeste andere gemeentes vergoeden per maand. Gemeente H vraagt elke maand een bewijs dat de kosten daadwerkelijk betaald zijn.
5. Gebruikte formulieren en aan te leveren informatie bij een aanvraag en manier waarop aanvraag ingediend moet worden (per mail, per post of persoonlijk door cliënt). In Delft moet cliënt bijvoorbeeld zelf langs komen.

Complicerende factor is dat gemeentes ook niet altijd duidelijk en transparant zijn ten aanzien van (wijzigingen in) beleid. Zelden of nooit krijgt een bewindvoerder een bericht van een gemeente dat beleid gewijzigd is en hoe dat beleid er voortaan uitziet. Bij navraag krijg je van verschillende ambtenaren verschillende antwoorden en in de uitvoering van het beleid is zelfs binnen een gemeente vaak geen eenduidigheid. Ofwel zelfs binnen een gemeente krijg je voor vergelijkbare cliënten soms wel, soms geen bijzondere bijstand.

Zeker gezien de in sommige gemeente lange tijd die de behandeling in beslag neemt, loopt een bewindvoerder hiermee grote risico's. Aanvragen worden natuurlijk alleen gedaan voor mensen met een heel laag inkomen en weinig geld op hun rekening.

Tijdens aanvraag en behandeling heeft bewindvoerder 2 opties voor het in rekening brengen van zijn eigen kosten. Client toch laten betalen, of betaling (deels) opschorten tot bijzondere bijstand ontvangen wordt. In het eerste geval kunnen andere rekeningen van cliënt niet betaald worden en zou zelfs leefgeld gekort moeten worden (terwijl bijzondere bijstand mogelijk later alsnog betaald wordt). In het tweede geval heeft cliënt, als bijzondere bijstand niet volledig wordt toegekend, een schuld aan bewindvoerder. Deze kan hij in het beste geval door middel van een langlopende afbetaling inlossen, maar in de praktijk blijken deze voor bewindvoerder vaak (deels) oninbaar.

Schuldhelpverlening

Ook hier zijn grote verschillen tussen gemeentes, op de volgende gebieden:

1. Eisen waar cliënt aan moet voldoen om toegang te hebben tot de schuldhelpverlening. Gemeente C heeft onlangs bijvoorbeeld aangegeven geen aanvragen WSNP meer te doen voor cliënten die onder bewind staan, omdat de beschermingsbewindvoerder dat inmiddels volgens de wet ook zelf mag doen.
2. Wijze van aanlevering van informatie en communicatie over de aanmelding. In Gemeente A moet je met een compleet dossier in een vastgesteld format langskomen. Ontbreekt er iets, kun je de ontbrekende stukken nasturen. Bij Gemeente C moet men een schuldenlijst met bewijzen aanleveren die niet ouder dan 3 maanden mogen zijn. Wij hebben veel cliënten met 30 tot soms meer dan 100 schuldeisers, dan is zo'n lijst maken vrijwel ondoenlijk. Bij de IJsselgemeenten kun je een overzicht aanleveren, dat vervolgens door de Schuldhelpverlening wordt geactualiseerd.
3. Doorlooptijden van aanmeldingen.

PM: Gemeenten A t/m H zijn grootstedelijke gemeenten in de randstad. Met omvang variërend van 25.000 tot 650.000 inwoners.

Bijlage 2 Wie is ...?

Stichting CAV

Stichting CAV is een maatschappelijk ondernemer. Wij helpen mensen met het beheer van hun financiële huishouding. Mensen die dit niet zelf kunnen. Bijvoorbeeld door een beperking, schuldsituatie of ouderdom. Door ons bewind bieden we financiële stabiliteit zodat deze mensen aan hun toekomst kunnen werken. Of gewoon van hun oude dag kunnen genieten.

Dit doen 60 (sociaal, juridisch en financieel deskundige) medewerkers vanuit vier vestigingen: Amsterdam, Den Haag, Zoetermeer en Rotterdam. Zo zitten we in de Randstad altijd dichtbij. Om nog dichterbij onze cliënten te zijn, werken we ook vanuit (zorg)instellingen. Met dit maatschappelijk ondernemerschap is CAV al meer dan 45 jaar voorloper in de financiële zorgverlening.

CV Erwin Bel

- 1968 Geboren te Rotterdam
- 1996 Bedrijfskundig afgestudeerd aan Erasmus Universiteit Rotterdam.
- 1997 Managementconsultant in volkshuisvesting en stedelijke vernieuwing
- 2002 Manager bij Com.wonen (31.000 woningen)
- 2004 Directeur-bestuurder branchvereniging KWH, Kwaliteitscentrum volkshuisvesting
- 2009 Directeur-bestuurder, lid RvB, Lefier (33.000 woningen)
- 2009 Lid algemeen bestuur Nederlandse Vereniging Bestuurders Woningcorporaties
- 2009 Vice-voorzitter Emmen Revisited. Samenwerkingsverband bewonersorganisaties Emmen
- 2012 Coach Barefeet Company
- 2014 RvT Stichting Raamwerk, gehandicaptenzorg
- 2014 Directeur-bestuurder Stichting CAV Financiële zorgverlening

CURATELE-, BEWINDVOERING en MENTORSCHAP

Evaluatie en de praktijkervaringen terzake de op 1 januari 2014 inwerking getreden wetwijziging; Curatele Bewind en Mentorschap in een ‘notendop’ met het accent op relevante zaken die dringend aandacht behoeven

Auteur: B.E.A. Tijssen

Algemeen

Als betrokkene van een platform, bewindvoerders, rechthebbenden en deskundigen zijn ten behoeve van de wetwijziging, Curatele, Bewindvoering en Mentorschap (hierna: CBM) aanbevelingen aan de leden en fracties van de Tweede Kamer en Commissie V&J, gedaan, die deels zijn ingewilligd. De insteek van de aanbevelingen was gericht op meer controles opdat fraude zich minder zou gaan manifesteren, danwel eerder ontdekt zou worden. Hierbij gaat het niet om onbedoelde onopzettelijk gemaakte fouten die door menselijk handelen zijn ontstaan, maar het daadwerkelijk willens en wetens zich gelden, goederen toe-eigenen van de onder CBM-gestelde. Het is een illusie om te denken dat door een wettelijke regel en zelfs door controles geen fraude zal plaatsvinden, maar bij een deugdelijk toezicht werpt het wel een drempel op. Na de inwerkingtreding zijn nog punten van aandacht en aanbevelingen vanuit de praktijk welke hieronder worden besproken, te weten;

1. ***Erkenning***
2. ***Taken Curator, Bewindvoerder Mentor (hierna CBM'er) en de problemen met de Zorginstellingen / Zorgverlener***
3. ***Machtigingen voor het kunnen procederen namens en door een onder CBM gestelde.***
4. ***Machtigingen voor het kunnen procederen door de CBM'er***
5. ***Klachtenregeling***
6. ***CBM en Schuldenregelingen***

1. Erkenning

De eisen aangaande erkenning en met name die rondom de opleiding zijn een vreemde eend in de bijt.

Zo eist de regelgeving dat er minimaal een passend MBO-4 diploma moet zijn behaald, met twee jaar ervaring. Of een passend HBO diploma. Inmiddels heeft men er aan toegevoegd; HAVO/VWO diploma, een niet passende opleiding, maar wel ook twee jaar ervaring. Een opmerkelijke aanvulling. Temeer deze opleidingen niets behelzen aan zaken zoals; sociale-, wets-, belasting-, boekhoudkennis, et cetera. Laat staan dat deze opleidingen enige kennis opleveren aan CBM zaken en wat dit inhoudt.

Ten eerste rijst hier dan ook de volgende vraag.

Waar kan een MBO-4, HAVO- en VWO'er de vereiste 2-jaar ervaring opdoen?

Ten tweede is de omgang van de Kantonrechters met de diplomeringseis opmerkelijk strikt. In de memorie van toelichting wordt toch enige ruimte gegeven aan de rechter om anders te beslissen vanwege factoren die, naar mijn bescheiden mening, er veel meer toe doen dan enkel het HAVO/VWO en MBO-4 diploma. De eis van de wet lijkt zich te richten op een werk-, en denkniveau van de CBM. Echter hier zijn er voorbeelden denkbaar welke niet precies in dit straatje passen zoals oudere studies welke niet één op één te vergelijken zijn met HAVO, VWO of MBO-4 zoals MULO, of hogere deelstudies zoals propedeuse van universitaire of Hbo opleidingen. Evenals certificaten voor andere relevante studies welke kennis aantonen van materie welke van belang is voor een CBM'er om het werk goed uit te kunnen voeren.

Ook is hierin geen ruimte voor CBM'ers welke al jarenlange ervaring hebben met CBM zaken doordat zij dit werk al deden voordat deze regels in het leven worden geroepen, hierbij zou dan ook naar mijn mening een (onafhankelijke) beoordeling moeten komen van de ervaring op basis van eerder geleverd werk als CBM'er.

De praktijk leert ons dat velen, ook met een passend HBO- diploma, niet in staat zijn het vak uit te oefenen, terwijl mensen met diverse op de praktijk gerichte opleidingen en ervaringen zoals bovenstaand gemeld een aanwinst (kunnen) zijn in een bedrijf. Opmerkelijk is dan ook, dat men verwacht dat kwaliteit enkel gewaarborgd kan zijn door een (HAVO/VWO/MBO-4) diploma welke vaak niet goed aansluit op de praktijk. Deze diploma's voldoen eigenlijk inhoudelijk ook niet goed aan het begrip “passend” omdat deze te algemeen theoretisch van aard zijn (algemeen/wetenschappelijk voorbereidend onderwijs) dan de praktijk waar mee de CBM'ers te maken krijgen.

Advies

Wij adviseren dan ook de wetgeving over de eisen aan de erkenning niet alleen te laten afhangen van de huidige eisen, maar meer ruimte te bieden. Waarbij ook de CBM'er uit de voeten kan en deze voorts de mogelijkheid wordt geboden om mensen te kunnen aannemen waarvan meer dan duidelijk is dat ze zich als een ‘vis’ in het water zullen voelen in het werk van een CBM'er en als zodanig het vak kunnen uitoefenen.

2. Taken CBM en de problemen met de Zorginstellingen/ zorgverleners

Het is de taak van een CBM'er alle zaken die de financiën raken te beheren.

Het is de taak van zorginstellingen/zorgverleners zich in te zetten de persoonlijke welzijnszorgvraag te verlenen. Echter de praktijk leert dat vele niet de zorg als uitgangspunt en dus de belangen van een klant voorop hebben staan maar de belangen van zichzelf.

Dit uit zich regelmatig in het bemoeien met de vermogensrechtelijke kant van de dienstverlening, terwijl deze nadrukkelijk ligt bij de CBM.

Ook komt het voor dat de zorgverlener geld leent aan de onder CBM-gestelde, hetgeen een afhankelijkheidsrelatie doet ontstaan.

In de praktijk komt het regelmatig voor dat de zorgverlener op de stoel van de CBM'er gaat zitten. Een bedenkelijke ontwikkeling.

Een ander veel voorkomend probleem is zorgverlening op basis van het Persoon Gebonden Budget (PGB), wat grote gevolgen kan hebben voor een onder CBM gestelde. Bij herhaling kunnen CBM'er, op grond van wet- en regelgeving van de PGB de aangeboden zorgcontracten niet ondertekenen. Het uurtarief is te hoog of er kleven andere gebreken aan de zorgovereenkomst.

In veel gevallen loopt dit uit op een verzoek aan de kantonrechter voor wijziging van de CBM'er.

Erg kwalijk is hierbij dat zelfs zorginstanties advocaten inschakelen die dan uit naam van onder CBM gestelde klachten indienen. Vaak weet een onder CBM gestelde niet eens waar een hoorzitting bij de rechter dan over gaat.

Steevast gebruikt men het begrip 'geen vertrouwen in de CBM'er' en worden klachten geponeerd, waar men zich moeilijk tegen verdedigen kan. Naast geen vertrouwen, wordt verstoorde communicatie aangevoerd, terwijl daar geen feitelijke grondslag voor is.

Niet zelden initiëren zorgverleners het hoger beroep wanneer een rechter van de sector Kanton heeft doorzien dat de kwestie meer gaat om de belangen van de zorgverlener, te weten een zo hoog mogelijk uurtarief ontvangen, dan de belangen van een onder CBM-gestelde / CBM'er, zoals zo veel mogelijk zorg binnen het PGB kunnen inkopen.

In dit kader wordt verwezen naar een RADAR naar aanleiding van een onderzoek van ACHMEA als zorgkantoor. Waar ook Staatssecretaris Van Rijn hiermee bekend en welke onderzoek heeft opgeleverd dat vele onder CBM-gestelde de dupe zijn van oneigenlijk gebruik PGB. Er moeten dan soms enorme bedragen worden terugbetaald. En vervolgens geen PGB meer toegekend krijgen, zoals dit in uitzendingen van Tros-Radar het afgelopen jaar meermaals heeft laten zien (*bron: ANP Mediawatch/Omroep Gelderland/Telegraaf en Ministerie van VWS-minister van Rijn*).

De wetgeving is dan ook enerzijds te kortzichtig en anderzijds veel te ruim voor wat betreft het begrip 'rechthebbende'. Zie in dit kader artikel 1:379 lid 1 en 2 BW, welke bepaalt dat een instelling/begeleider de mogelijkheid wordt geboden klachten teponeren aan de kantonrechter om zo een CBM'er die zich niet laat verleiden tot praktijken, waarvan op voorhand al duidelijk is dat deze niet door de beugel kunnen, uit te schakelen.

Advies

Pas wetgeving CBM, zodanig aan dat daadwerkelijk sprake kan zijn van bescherming van de onder CBM-gestelde. Zodat de zorgverlening géén invloed krijgt, die kan worden aangewend om zich te mengen in de vermogensrechtelijke belangen van de onder CBM-gestelde, slechts om eigen belangen zeker te kunnen stellen zoals een hoger uurtarief.

3. Machtigingen voor het kunnen procederen door een onder CBM gestelde.

Een CBM'er kan en mag als dit noodzakelijk is een deskundige raadplegen danwel inschakelen in het belang van een klant.

Vaak komt het voor dat een dergelijk machtigingsverzoek wordt geweigerd omdat de rechter zich op het standpunt stelt dat een CBM'er zelf in staat moet worden geacht de civielrechtelijke zaken te kunnen en moeten regelen. Enkele voorbeelden:

- PGB problematiek
- Schaderegelingen
- Huurzaken

De hierboven genoemde voorbeelden zijn juridisch specialistische onderwerpen. Het is dan ook van groot belang dat bij dergelijke zaken passende deskundigheid kan worden ingeschakeld. In hoger beroep is zelfs sprake van verplichte procesvertegenwoordiging, zodat een advocaat dan sowieso ingeschakeld moet worden.

Het is begrijpelijk dat het inschakelen van externe deskundigheid zoveel mogelijk beperkt moet worden, maar er mag uit gegaan worden dat een CBM'er het belang van een onder CBM-gestelde hierbij nadrukkelijk afweegt en vervolgens een advocaat professioneel moet worden geacht de kans van slagen in te kunnen schatten e/o te adviseren.

Een verzoek aan de afdeling bewind van de rechtbank (lees: kantonrechter) om een advocaat te mogen inschakelen, wordt door de ene rechter afgewezen, terwijl een andere rechter deze wel toekent in soortgelijke kwesties.

Ook aanvragen voor extra uren van de CBM'er in verband met te voeren procedures, die niet tot de standaard beheerszaken behoren, lijken willekeurig te worden behandeld.

Advies

Repareer de wetgeving dat de mogelijkheid voor inschakeling van een deskundige eerder mogelijk is. Verantwoordelijkheid hiervoor afleggen kan als volgt;

- Advocaat geeft voorafgaand aan de te voeren procedure op kosten van de onder CBM-gestelde een proces advies /slagingskans
- Dit proces advies kan gevoegd worden bij de jaarlijkse R&V als blijkt dat er kosten gemaakt zijn voor een advocaat, zowel bij een goed /slecht uitslag van de procedure, met eventueel bijvoeging van de processtukken/vonnis
- Dat bij voeren van een procedure in het belang van een onder CBM-gestelde deze kosten in uren eventueel conform het puntensysteem, zoals in de advocatuur als extra mogen worden gedeclareerd.

4. Machtigingen voor het kunnen procederen door de CBM'er

Een onder CBM-gestelde kan bij afwijzing van een verzoek tot wijziging van bewindvoerder of opheffing van CBM tegen een beslissing van een rechter in hoger beroep gaan. (*zie ook punt 5 klachten*).

In hoger beroep is sprake van verplichte procesvertegenwoordiging (advocaat) voor alle partijen.

Een CBM'er is in die hoedanigheid verplicht te verschijnen op een oproeping van het Gerechtshof.

Een CBM'er kan wel naar de zitting gaan en een toelichting geven, echter stukken kunnen alleen door een advocaat worden ingediend.

De praktijk leert ons het volgende.

Een onder CBM-gestelde en namens deze diens advocaat zal alles doen, om een door de lagere (kanton)rechter gedane afwijzing, wijziging of opheffing alsnog voor elkaar te krijgen. De ervaring leert dat dit altijd gepaard met het poneren van allerlei gefingeerde klachten aan het adres van de CBM'er, en vervolgens wordt stevast een beroep gedaan op schending van vertrouwen.

Een zaak waar het Gerechtshof al bij herhaling heeft uitgesproken dat er eerst hiervan sprake kan zijn als dit vertrouwen door grove fouten zijdens die van de CBM'er is geschaad. Helaas leert de praktijk dat Gerechtshoven toch op basis van het vermeende gebrek aan vertrouwen toch een wijziging CBM'er bepalen.

Het meest onbegrijpelijke in het systeem is dat waar een onder CBM-gestelde, die het niet eens is met de beslissing van een lagere rechter, hiertegen in hoger beroep gaat, een CBM'er met hoge onkosten wordt geconfronteerd.

Immers, vanwege de verplichte procesvertegenwoordiging, en het alleen dan die informatie aan het Hof te kunnen zenden die noodzakelijk zijn, moet de CBM'er een advocaat inschakelen.

Een verzoek aan de afdeling bewind om de advocaatkosten die de CBM'er moet maken voor rekening van de onder CBM-gestelde te laten komen, wordt door de ene rechter afgewezen waar een andere rechter deze wel toekent. Ook hier is meer uniformiteit noodzakelijk.

Een verzoek aan de afdeling bewind om de uren die een CBM'er moet maken terzake van het Hoger Beroep, wordt door de ene rechter afgewezen waar een andere rechter deze wel toekent. Hier zou men dus kunnen spreken van willekeur zijdens de rechter(s). Dit lijkt in het belang van een uniforme rechtspraak niet wenselijk.

Inmiddels heeft het Gerechtshof Arnhem Leeuwarden, in zaaknummers 200.138.359 van 15-72014 en 200.141.103 een tweetal uitspraken gedaan waarin enerzijds de kosten van de advocaat van de CBM'er evenals de extra uren die de CBM'er moet maken voor rekening dienen te komen van de onder CBM gestelde. Voorts heeft het gerechtshof per gelijke uitspraak in haar arrest vervangende toestemming voor het innen verleend.

Advies

Hier is het advies dit zodanig te repareren dat de mogelijkheid voor inschakeling van een procesvertegenwoordiging op kosten van de onder CBM-gestelde mogelijk is.

- opdat het niet zo kan zijn dat een onder CBM-gestelde die het niet eens is met een beslissing van een rechter dat de onder CBM situatie blijft bestaan dat de risico's van een Hoger Beroeps procedure die een CBM'er verplicht is te maken, voor haar eigen rekening komt.
- Maar dat deze voor de onder CBM-gestelde dient te komen.
- De extra tijd/uren die een CBM'er moet maken voor rekening en risico komen van de onder CBM-gestelde.

NB; Het beloningssysteem is er niet op ingesteld om peperdure procedures waarvan de kosten liggen tussen de € 5000,00/€ 7500,00 te voeren zoals die van het Hoger Beroep in dergelijke zaken.

Waarbij het niet onbelangrijk is op te merken dat de onder CBM-gestelde nota bene nog onder CBM staat en de CBM'er dus jaren voor niets zou moeten werken.

5. Klachtenregeling

De klachtenregeling is in de wet niet als formeel klachtrecht vastgelegd. Het is de intentie van de wetgever en LOCVK, zo begrijpen wij, dat eerst een eigen klachtenregeling wordt doorlopen.

Als er dan alsnog sprake is van gewichtige redenen danwel onvrede kan men zich dan wenden tot de Kantonrechter.

De onder CBM-gestelde dienen zelf, maar tegenwoordig veelvuldig ook met behulp van advocaten verzoeken/klachten in. Conform de regels van de Raad van Rechtsbijstand (RvR) wordt hier géén toevoeging voor verstrekt. Toch wordt deze regel op zeer creatieve wijze omzeilt, zo leert ons de praktijk.

De vraag rijst dan ook waar het een vormvrije procedure betreft, en de burger in staat wordt geacht, al is het maar een simpel briefje (als 'ik wil onder bewind uit, of mijn CBM'er deugt niet') deze ook hier naar de rechtbank kan zenden. Daar is immers geen specialistische kennis voor nodig.

Ook lijkt het ons dat Kantonrechter, welke pretendeert dicht bij de burger en de rechtspraak te staan, heel goed de zaak kan beoordelen op basis van de gegevens die deze ontvangt van partijen.

Dan moeten we niet vergeten dat het ook leidt tot extra kosten, (toevoeging, eigen bijdrage of de factuur van een advocaat), die achteraf helemaal niet noodzakelijke waren voor een onder CBM-gestelde of de maatschappij.

Hier kan men stellen dat dit een zelfde criteria behoeft als het gaat om toevoeging, als die men hanteert in gijzelingszaken. Immers ook daar wordt geacht dat de burger zelf kan verwoorden waarom deze meent niet te moeten worden gegijzeld.

De praktijk leert ons dat zelden van de eigen klachtenregeling gebruik wordt gemaakt.

Dit is veelal gelegen in het feit dat de rechtbanken in beginsel hier ook niet naar verwijzen.

De praktijk leert ons dat het klachtrecht in principe een informeel gebeuren is. Als zodanig ook richting de rechtbank wordt ingezet maar door diezelfde rechtbank direct wordt omgezet in een formele klachtprocedure. De regels van het procesrecht wordt gevolgd en waartegen een gegeven beschikking/vonnis hoger beroep open staat.

M.a.w. er géén sprake van een informeel klachtrecht waar je van zou mogen verwachten dat deze in de vorm van bijvoorbeeld mediation wordt gegoten en waar bijvoorbeeld een kantonrechter dan als mediator zou kunnen fungeren, en als zodanig kan adviseren.

Het vervelende is dat waar het dus eerst een informeel ingezette procedure is, deze wordt omgezet in een formele procedure. Waar je als CBM'er je vervolgens moet verweren op juridische gronden en wijze wil je niet de 'boot' in gaan.

De praktijk leert echter dat er rechters zijn die op reacties zijdens de CBM'er ontstemd reageren en melden dat het niet past dat termen worden gebezigd, als, wij betwisten- wij maken een voorbehoud etcetera, welke in de visie niet door de onder CBM-gestelde begrepen wordt.

Dat zal ongetwijfeld in sommige gevallen voorkomen, maar dat geldt feitelijk voor de hele rechtswereld an sich, waar niet altijd in 'Jip en Janneke taal' zaken kunnen worden verwoord, wil je de rechten niet verspelen danwel datgene in- of uitsluiten zoals dit uit de jurisprudentie en wet ons dit heeft geleerd.

In tegenstelling tot afwijzende rechters zijn er ook rechters die juist vanwege het juridisch karakter dringend adviseren je rechten te bewaken, juist vanwege het feit dat het eind resultaat (vonnis/beschikking) een juridisch product is welke een beslissend karakter heeft, waartegen hoger beroep open staat.

De procedure wordt door de rechtbanken als volgt gevolgd;

1. indiening klacht/verzoek wijziging, opheffing CBM
2. verweer verzocht door rechtbank aan CBM'er
3. Hoorzitting partijen
4. Vonnis beschikking, waar hoger beroep tegen open staat

Advies

Algemeen; Toevoeging voor rechtskundige bijstand bij klachtlegging aangaande CBM afwijzen door RvR zoals in gijzelingzaken.

1° stap bij klachten; verplicht klachtprocedure volgen bij de CBM'er

2° stap bij niet naar tevredenheid opgelost; verzoek/klacht aan de Kantonrechter indienen.

3° stap procedure; deze voeren op grond van het wettelijke procesrecht zijnde regels (verzoek/verweer/hoorzitting/vonnis-beschikking).

6. CBM en Schuldenregelingen

Een beroep kunnen doen op professionals, als sprake is van schulden zonder dat sprake is van geestelijke e/o psychische problemen is een voor vele burgers een oplossing gebleken. Dat een dergelijke regeling ook verder niet alleen voor vermogende mensen is, heft elke vorm van discriminatie op. Temeer gebleken is dat vele schuldenaren niet in staat zijn, ook niet als ze zijn toegelaten tot een minnelijk traject (MSHV) danwel tot de Wet Schuldsanering Natuurlijk Personen (WSNP), zich te houden aan de regels die daar gelden. Een CBM is in een dergelijk geval de welbekende 'stok' achter de deur, die elke verleiding van nieuwe schulden maken kan trachten te voorkomen en bij te staan in de zeer strenge regels die er gelden in de schuldenregeling.

Het staat buiten kijf dat er een wettelijke regeling is aangaande de toelating tot de MSHV en WSNP. Welke taak ook niet die van een CBM'er is dit over te nemen, maar wel ervoor te zorgen dat de regeling de meeste kans van slagen heeft. Waarbij we opmerken dat een WSNP bewindvoerder e/o MSHV regelaar, er niet is voor de onder (bescherming) CBM-gestelde (lees schuldenaar) maar enkel en alleen de belangen van de schuldeisers behartigd.

Maar wat, als een onder CBM-gestelde met schulden op grond van de regelgeving niet (meer) toegelaten kan worden. Denk hierbij aan het geval dat al een MSHV of WSNP eerder is doorlopen (al dan niet succesvol). Of als er steeds terugkerende problemen zijn met inkomen en een toelating ook niet tot de mogelijkheden behoort. Dan zal er toch iets geregeld moeten worden. Het lijkt mij dat de wet juist op die gevallen toeziet, en meent dat de CBM'er dit tracht te regelen binnen haar mogelijkheden. Het is een feit van algemene bekendheid dat de Overheid (lees gemeentes en met haar de aan hun in opdracht gegeven bureaus) geen oplossing bieden, en velen ook in de kou laten staan.

De praktijk leert ons dat zelfs gemeentes ervoor kiezen dat ze vanwege alleen al de beloningen aan de CBM'ers, de onder CBM-gestelde, onder eigen Budgetbeheer stellen, en daarmee menen te bereiken dat dit kosten besparend is. Waarbij ze volledig voorbij gaan aan het feit dat de welbekende 'stok' er niet meer is en vele mensen zoals de praktijk leert binnen de kortste keren zich niets meer gelegen laten aan de regels van het budgetcontract, met als gevolg dat er weer nieuwe schulden ontstaan.

M.a.w. de kosten zijn dan vele malen meer dan het enkel betalen van de jaarlijkse beloning, het toelaten tot de MSHV, dan de kosten van bijvoorbeeld (weer) uithuiszetting wegens huurschulden, zorgpremies en de daarbij komende extreme sancties die worden opgelegd.

Vaststaat dat de kosten van meer dan alleen beheren van de financiën absoluut niet gedekt worden door de huidige beloning. De praktijk laat zien dat waar men uitgaat van een gemiddelde van ca 22/24 uur op jaarbasis voor problematische dossiers deze jaarlijks aanzienlijk worden overstegen. Met zelfs tientallen uren per dossier. De redenering dat een CBM'er haar klanten zo moet kiezen dat er een balans is tussen standaard en problematische dossiers, zou een juiste zijn als ook elke CBM'ers naar rato verplicht is alle zaken aan te nemen. Dit is echter niet het geval.

Advies

Als een toelating tot een schuldenregeling (MSHV of WSNP) door de gemeente e/o de rechter wordt afgewezen, dan lijkt het gerechtvaardigd dat deze werkzaamheden, als deze niet door een onder CBM-gestelde kan worden voldaan en de jaarlijkse vergoeding onvoldoende is, zou wellicht een toevoeging gelijk als die van een WSNP bewindvoerder die ook dan vanuit de RvR kunnen worden voldaan.

Ook moeten er meer rechten/handvatten voor een CBM'er komen, omdat in de praktijk, schuldeisers vaak niet mee willen werken bij ontbreken NVVK lidmaatschap, wat een CBM'er belemmerd in het zelfstandig regelen van schulden.

Tot slot nog dit

De aangeleverde informatie is op persoonlijke titel gegeven met als doel;

- een meer transparante werkbare wetgeving,
- waar onduidelijkheden en voor meerdere uitleg vatbaar, wordt weggenomen
- waar uitoefenen van de dienstverlening; Curatele, Bewind en Mentorschap, meer basis en rechten biedt om deze nog beter te kunnen uitoefenen in het belang van de onder CBM gestelde.

Met vertrouwen dat voormelde ook de wetgever als doel heeft.

B.E.A. Tijssen, DGA

TIJSSSEN Sociaal-juridische, Bemiddeling & Adviesburo bv